

MÁIS QUE LETRAS

Con esta actividade traballamos

Inxustizas e desigualdades.
O traballo en equipo e a cooperación.
Os ODS 5 e 16.

Durará

Unha sesión.

Ciclos 1, 2

Necesitaremos

Catro equipos informáticos: computadores (preferiblemente) ou tabletas.

Consideracións previas

Esta actividade combina unha dinámica presencial co uso dunha presentación dixital. Por iso, **convén ler estas liñas para entender ben o proceso da actividade. Cando se coñeza a dinámica da mesma (e para saber o que irá vendo o alumnado durante o proceso), aconsellamos seguir a presentación en pantalla. Con facer o percorrido dun dos grupos é suficiente.**

Para realizar a actividade, débese ter preparada nos computadores ou as tabletas, a pantalla de inicio da actividade, que se atopa nesta [ligazón](#). Os grupos realizan unha dinámica común, pero fano cada un na súa pantalla, porque o que non son iguais son as oportunidades para facer as palabras dos catro grupos. Desta maneira, introducimos o toque de desigualdade que forma parte esencial da reflexión da actividade. Por iso, cada grupo debe picar no botón que ten a súa letra. É importante que non se equivoquen.

A "sopa de letras" da primeira proba, é igual para todos os grupos. Ao descubrir as sete palabras (**convivir, respectar, dialogar, dereitos, xustiza, educación, igualdade**), teñen a clave para acceder á seguinte fase (**igualdade**), respondendo á pregunta

Cal das palabras descubertas aparece no enunciado do ODS 5?

A segunda proba é un desafío diferente para os catro grupos, xa que cada un ten un número de letras diferentes.

Teñen que facer unha lista das palabras coas letras á súa disposición. A diferenza está en que os grupos teñen distinto número de letras, polo que ven favorecidos nesa orde:

Grupo	A	B	C	D
Palabras que non poden facer		Unha	Dúas	Tres

Cada grupo ten catro minutos desde que entran nesta pantalla.

Desenvolvemento

O primeiro, deben explicarse as sete palabras. Deixar para a final xustiza e igualdade, e facer especial incidencia nelas. Se se vise necesario, polo nivel da clase, pódense deixar escritas no encerado. Dividir o alumnado en catro grupos, cada un fronte a unha pantalla e asignar a cada grupo a súa letra. Explicar:

"Ides realizar unha actividade, na que tedes que resolver unha sopa de letras e un desafío. Na primeira, atoparedes as palabras que comentamos ao principio.

O desafío consiste en escribir correctamente, en catro minutos, todas as palabras que atopedes na sopa de letras. Para iso, debes usar as letras que vos aparecerán. O grupo que máis palabras faga, será o gañador. Debes comezar a actividade picando o botón que ten a letra do voso grupo.”.

Cando termine o tempo, pedir aos grupos que digan o número de palabras que escribiron e apúntase o seu número na lousa. Ao grupo que escribise máis palabras, decláraselle gañador.

Hai que reflexionar

A continuación, comentar coa clase con preguntas como estas:

- Tiñan todos os grupos o mesmo número de letras para facer palabras?
- Tal e como se realizou a actividade, As condicións foron iguais para todos os grupos? O grupo que fixo máis palabras Tiñan as mesmas condicións que o resto?
- É xusto que os grupos valoraráselles por igual segundo o número de palabras que conseguiron? Que habería que facer para poder valorar a todos os grupos por igual?
- Como vos sentistes cando coñecestes as condicións do voso grupo?
- Coñecer a inxustiza na que se atopaban os distintos grupos, creou enfado ou mal ambiente?
- Parécevos que as condicións de inxustiza poden levar a situacións de enfado entre as persoas?

Neste punto, aproveitar para explicar que esta actividade reproduce as condicións de desigualdade e inxustiza que viven moitas persoas, especialmente as mulleres, e como as condicións de inxustiza poden xerar situacións de tensión, e mesmo, violencia entre as persoas.

MÁIS QUE LETRAS

Con esta actividade traballamos

Inxustizas e desigualdades.
O traballo en equipo e a cooperación.
Os ODS 5 e 16.

Durará

Unha sesión.

Ciclo: 2, 3

Necesitaremos

Catro equipos informáticos: computadores (preferiblemente) ou tabletas.

Consideracións previas

Esta actividade combina unha dinámica presencial co uso dunha presentación dixital. Por iso, **convén ler estas liñas para entender ben o proceso da actividade. Cando se coñeza a dinámica da mesma (e para saber o que irá vendo o alumnado durante o proceso), aconsellamos seguir a presentación en pantalla. Con facer o percorrido dun dos grupos é suficiente.**

Para realizar a actividade, débese ter preparada nos computadores ou as tabletas, a pantalla de inicio da actividade, que se atopa en nesta [ligazón](#). Os grupos realizan unha dinámica común, pero fano cada un na súa pantalla, porque o que non son iguais son as oportunidades para facer as palabras dos catro grupos. Deste xeito, introducimos o toque de desigualdade que forma parte esencial da reflexión da actividade. Por iso, cada grupo debe picar no botón que ten a súa letra. É importante que non se equivoquen.

A "sopa de letras" da primeira proba, é igual para todos os grupos. Ao descubrir as sete palabras (**convivir, respectar, dialogar, dereitos, xustiza, educación, igualdade**), teñen a clave para acceder á seguinte fase (igualdade), respondendo á pregunta

Cal das palabras descubertas aparece no enunciado do ODS 5?

A segunda proba é un desafío, diferente para os catro grupos, xa que teñen que poñer as palabras no modelo que lles aparece. Segundo está, algunhas letras compártense entre dúas palabras, polo que, se non colocan estas de a forma correcta, faltaránlles letras para facelo.

Cada grupo ten catro minutos desde que entran nesta pantalla.

Desenvolvemento

O primeiro, deben explicarse as sete palabras. Deixar para a final xustiza e igualdade, e facer especial incidencia nelas. Se se vise necesario, polo nivel da clase, pódense deixar escritas na lousa. Dividir o alumnado en catro grupos, cada un fronte a unha pantalla e asignar a cada grupo a súa letra. Explicar:

"Ides realizar unha actividade, na que tedes que resolver unha sopa de letras e un desafío. Na primeira, atoparedes as palabras que comentamos ao principio.

O desafío consiste en encaixar na cuadrícula correctamente, en catro minutos, todas as palabras que atopedes na sopa de letras. Para iso,

debedes usar as letras que vos aparecerán. O grupo que máis palabras encaixe, será o gañador

Debedes comezar a actividade picando o botón que ten a letra do voso grupo”.

Cando termine o tempo, pedir aos grupos que digan o número de palabras que escribiron e apúntase o seu número na lousa. O grupo que escribise máis palabras, decláraselle gañador.

Hai que reflexionar

A continuación, dialogar coa clase con preguntas como estas:

- Tiñan todos os grupos o mesmo número de letras para facer palabras?
- Tal e como se realizou a actividade, As condicións foron iguais para todos os grupos? O grupo que fixo máis palabras Tiñan as mesmas condicións que o resto?
- É xusto que aos grupos valoraráselles por igual segundo o número de palabras que conseguiron? Que habería que facer para poder valorar a todos os grupos por igual?
- Como vos sentistes cando coñecestes as condicións do voso grupo?
- Coñecer a inxustiza na que se atopaban os distintos grupos, creou enfado ou mal ambiente?
- Parécenos que as condicións de inxustiza poden levar a situacións de enfado entre as persoas?

Neste punto, aproveitar para explicar que esta actividade reproduce as condicións de desigualdade e inxustiza que viven moitas persoas, especialmente as mulleres, e como as condicións de inxustiza poden xerar situacións de tensión, e mesmo, violencia entre as persoas.

O PODER DUNA PALABRA

Con esta actividade traballamos

Os valores universais que sosteñen os dereitos humanos: **convivencia, respecto, diálogo, dignidade, xustiza, igualdade.**

O traballo en equipo e a cooperación.

Os ODS 10 e 16.

Durará

Unha sesión.

Ciclos 2, 3

Necesitaremos

Tarxetas con palabras chave: (unha por grupo)

Papel continuo ou folios e rotuladores

Consideracións previas

Ao longo da actividade, van traballar os valores que aparecen arriba, pero falaremos en todo momento de “palabras” para así dar significado á actividade.

A actividade expónse en dúas versións, dependendo do nivel da clase.

Aos grupos entréganselles as tarxetas coas palabras para que traballen o seu significado.

Desenvolvemento

Versión A: Dividir a clase en seis grupos. Lanzar unha pregunta provocadora:

Creedes que unha soa palabra pode cambiar o mundo?

Entregarásevos a cada grupo unha tarxeta cunha palabra que representa un valor e tedes que buscar unha actividade que dea aplicación á palabra que vos tocou, expondo accións concretas, fáciles realizar, nas que esa palabra-valor poida ser aplicada na vosa contorna próxima, de maneira que poida contribuír a melloralo.

Versión B: Dividir a clase en seis grupos. Lanzar unha pregunta provocadora:

Creedes que unha soa palabra pode cambiar o mundo? Cal elixiríades?

Cada grupo elixe e selecciona un valor, nunha palabra, o que ás persoas do grupo parézalles máis adecuado. Para iso, debedes chegar a un acordo por consenso no grupo.

A continuación, cada grupo ten que buscar unha actividade que dea aplicación á palabra que elixiron, expondo accións concretas fáciles de realizar, nas que esa palabra-valor poida ser aplicada na súa contorna próxima e contribuír a melloralo.

Hai que reflexionar

Cada grupo comparte as súas palabras e as accións que expuxo. A continuación, dialogar coa clase con preguntas como estas:

- Para que palabra foi difícil buscar unha aplicación práctica? Por que?
- As palabras poden transformar situacións? Creedes que o que propoñedes farao?

- Poderíamos aplicar as accións suxeridas e mellorar a situación como grupo?

Entre todos e todas se pode construír un mural, en papel continuo ou en follas, chamado:

“Palabras que constrúen un mundo xusto” no que aparezan os compromisos de acción aos que chegasen.

Xustiza

Igualdade

Respecto

Diálogo

Dignidade

Convivencia

FICHA PARA TRABALLAR

OPERACIÓN XANTAR

Con esta actividade traballamos:

Concepto de "paz positiva" e de violencia estrutural.

Respecto cara ás demais persoas.

ODS: 16.

Durará

Unha sesión.

Ciclo: 1, 2, 3

Necesitaremos:

Vídeos Operación xantar I ([ligazón](#)) y Operación xantar II ([ligazón](#))

Consideracións previas

Os auténticos superheroes deben ter unha serie de capacidades que lles permitan estar pendentes das persoas e resolver os problemas que se lles expoñen. Deben aprender a observar, analizar circunstancias, información, ... e sempre, axudar a outras persoas para sensibilizarse do aprendido. Poden poñer en práctica esas capacidades analizando a historia dos vídeos na historia.

Hai varias ensinanzas importantes que se sacan deste episodio:

Ser conscientes das situacións nas que se exerce violencia sobre outras persoas.

Tomar conciencia de que, nun mundo global, todos os comportamentos son importantes.

Sentir o importante que é axudar a outras persoas para sensibilizarse sobre o que significa a paz e a maneira de que todo o mundo téñaa presente.

Desenvolvemento

Visionar os vídeos do episodio Operación xantar.

Proba de atención (opcional, dependendo da idade da clase)

Ao finalizar o visionado, e dependendo da idade da clase, podemos iniciar unha rolda de preguntas para asegurarnos de que comprenderon o contido.

Deberán responder se as seguintes afirmacións son Verdadeiras ou Falsas:

Irene foi quen descubriu os casos de abuso no colexio

O grupo de superheroes e superheroínas chámase E.S.I., que significa Estudiantes Sabios e Intrépidos.

Lucía sempre estaba rodeada de amigos e amigas no recreo

O equipo descubriu a un supervilán novo chamado Dan Doguerra

O grupo entrou no Arquivo de Superheroes da Academia

A clave para abrir a porta do "Finis Vitae" foron tres números

O nome "Tenebris Domina" significa "Temos dominio"

Os nenos do colexio uníronse para solucionar o problema do roubo de xantares

Un auténtico Superheroe mobiliza a todo o mundo contra a inxustiza.

Hai que reflexionar

Reflexionar sobre o contido do conto, a partir de preguntas como estas:

Coñecedes situacións da vida real similares ao do neno abusón da historia Operación xantar?

Que significa a paz segundo o que descubren os súper heroes no arquivo?

Na historia fálase de dous tipos de violencia: a visible e a invisible. Cal é a diferenza entre elas?

En que tipo de accións ocórresenos que podemos colaborar con Dan Doguerra?

Explicade por que o traballo en equipo foi clave para solucionar os problemas na historia.

Cal é o papel de Tenebris Domina na xeración de conflitos?

Por que é importante facer visibles as inxustizas para loitar contra a violencia estrutural?

Parécenos unha boa estratexia sensibilizar a outras persoas sobre esta violencia? Fixéstelo algunha vez?

Na vosa vida cotiá, que accións podedes realizar para promover a paz no voso ambiente? Que se nos ocorre que podemos facer para dar a coñecer este tema?

Comentade os ensinados deste conto que vos chamaran máis a atención.